

Călin CĂLIMAN

A treia ediție a premiilor Gopo

Abstract

For the third time, the Gopo Prizes 2009 have acknowledged the most representative cinematographic productions of the previous year. T. Giurgiu, the initiator of these important Romanian prizes, has underlined that the gala confirms an increased international interest in Romanian movies, as well as a better release of these movies in various European countries.
Key-words: Romanian cinema, Gopo Prizes, gala, jury.

Pentru a treia oară, Premiile Gopo din 2009 au recompensat, într-o gală de la începutul primăverii, cele mai reprezentative producții cinematografice ale anului anterior, stabilite în urma consultării prin vot a unui „juriu” amplu de oameni ai filmului (din care – pentru al treilea an consecutiv – am avut onoarea și plăcerea să fac parte). Inițiatorul inspirat al acestor importante premii românești, regizorul Tudor Giurgiu, sublinia, pe bună dreptate, în „catalogul” ediției a treia: „În 2009, gala vine să confirme creșterea interesului pentru filmul românesc pe plan internațional, reflectată în distribuția peliculelor autohtone în cât mai multe țări europene. Spre exemplu, în luna februarie a acestui an, două pelicule de lung metraj au intrat pe marile ecrane din Franța. Ceea ce în urmă cu câțiva ani ar fi

părut de domeniul fantasticului astăzi nu mai surprinde pe nimeni, în contextul palmaresului impresionant al filmelor românești din ultimii ani – îmbogățit (...) cu un Mare premiu la Cannes și un Urs de aur la Berlin pentru scurt-metraj. Este foarte important faptul că reușim să ne menținem în atenția publicului străin, a selecționeților de festivaluri, a criticilor care așteaptă cu mult interes orice premieră a unui nou film românesc. Succesele recente de la Berlinală confirmă un început de an de excepție”.

Filmul românesc al anului 2008 poate fi considerat *Restul e tăcere* de Nae Caranfil, care a cucerit nouă premii Gopo, printre care și premiul pentru cel mai bun film de lung metraj, fiind nominalizat la această categorie împreună cu filmele *Boogie* de Radu Muntean și *Cocoșul decapitat* de Radu

Gabrea și Marjan D. Vajda. În ceea ce mă privește, *Restul e tăcere* mi s-a părut a fi „filmul anului” încă din cronica de la premieră (publicată anul trecut în paginile acestei reviste), în care mai spuneam, printre altele, că „acest frumos film de epocă (a cărui acțiune se petrece în primele decenii ale veacului trecut) nu vorbește despre o epocă oarecare, ci despre primii ani ai filmului românesc, când tineri entuziaști au pariat cu viața lor pe viitorul noii arte”. Cum spuneam, *Restul e tăcere* a cucerit alte opt premii Gopo, dintre cele 14 nominalizări (stabilite de juriul de preselecție, alcătuit din criticul de film Laurențiu Brătan, regizorul Laurențiu Damian, directorul de imagine Florin Mihăilescu, criticul de film Magda Mihăilescu și actrița Maria Popistașu): premiul pentru cea mai bună imagine (Marius Panduru), premiul pentru cel mai bun scenariu (Nae Caranfil), premiul pentru cea mai bună muzică originală (un compozitor francez, Laurent Couson), premiul pentru cel mai bun montaj (Dan Nanoveanu), premiul pentru cel mai bun sunet (Gelu Costache, Ștefan Crișan, Brian Riordan, Florin Tăbăcaru), premiul pentru cea mai bună actriță într-un rol secundar (Ioana Bulcă în *Aristizza*), premiul pentru cea mai bună scenografie (Călin Papură, Ruxandra Ionică), premiul pentru cele mai bune costume (Doina Levintza). Fiind vorba despre aceste premii obținute

de principalii membri ai echipei de filmare din *Restul e tăcere*, aş vrea să subliniez faptul că printre nominalizări, la premiile respective, au figurat „concuranți” de seamă ai câștigătorilor, și așa numi pe câțiva dintre ei: la scenariu, de pildă, au fost nominalizate „echipe” cu remarcabili scenariști, precum trioul din *Boogie* (Alexandru Baci, Radu Muntean, Răzvan Rădulescu, acesta din urmă cu contribuții scenaristice esențiale la impunerea „noului val” cinematografic românesc), duoul din *Nunta mută* (scriitorul de mare talent Adrian Lustig și Horațiu Mălăele), alt nominalizat fiind Tudor Voican, pentru filmul *Schimb valutar*, autor care a devenit din „tânără speranță” o „tânără certitudine” a cinematografiei naționale. Printre directorii de imagine nominalizați au fost și eminentul operator Vivi Drăgan Vasile pentru *Nunta mută* și un nume în meritată ascen-

siune, Tudor Lucaciu, pentru *Boogie*. Dintre scenografi au mai fost nominalizați și Sorin Dima (*Boogie*), Florin Gabrea (*Cocoșul decapitat*), Mihnea Mihăilescu (*Nunta mută*), iar printre autoarele de costume nominalizate au fost și Svetlana Mihăilescu (*Cocoșul decapitat*), Oana Păunescu (*Nunta mută*) și Georgiana Bostan pentru *Boogie*. Acest din urmă film, datorită celor patru principale premii Gopo primite, poate fi considerat „al doilea film al anului 2008”: autorul filmului *Boogie*, Radu Muntean, a repurtat premiul pentru cea mai bună regie, cei doi protagoniști au fost distinși cu principalele premii de interpretare pentru roluri principale (masculine și feminine) – Dragoș Bucur pentru rolul lui Bogdan Ciocăzanu zis și *Boogie* (la concurență cu Alexandru Potocean din *Nunta mută*, Cosmin Seleși din *Schimb valutar* și Marius Florea Vizante din *Restul e*

tăcere), iar Anamaria Marinca pentru rolul Smarandei Ciocăzanu (contracandidate fiind Ioana Iacob din *Cocoșul decapitat* și foarte plăcuta surpriză Meda Victor din *Nunta mută*) –, în timp ce Mimi Brănescu a fost considerat cel mai bun actor într-un rol secundar ca interpret al lui Sorin Penescu, unul dintre prietenii eroului titular. Cum am spus-o mai sus, premiul pentru cea mai bună actriță în rol secundar a revenit minunatei actrițe Ioana Bulcă, a cărei creație interpretativă din *Restul e tăcere*, în rolul Aristizzei (Romanescu), este o adevărată bijuterie și ne determină să mai spunem o dată că această mare doamnă a scenei și ecranului românesc n-a prea fost servită de film, cum se cuvine, de-a lungul anilor, după ce Victor Iliu o lansa, spectaculos, în *Moara cu noroc*, acum – vai! – 52 de ani. Un premiu (pentru cel mai bun machiaj și cea mai bună coafură) a fost obținut și de filmul de debut al lui Horațiu Mălăele *Nunta mută* – despre care am vorbit în numărul din decembrie 2008 al revistei „Caiete Critice” –, laureatele fiind Ioana Ioniță și Dana Roșeanu.

În palmaresul premiilor Gopo a figurat și premiul „tânără speranță”, pentru care au fost nominalizați patru foarte tineri realizatori, Anamaria Chioveanu (autoarea filmului *Lungul drum spre casă*), George Chipere (regizorul filmului *Palmele*), George Dorobanțu

(autorul lung metrajului *Elevator*) și Cătălin Mușat (pentru filmul *Ciobanul zburător*). Cei mai mulți am votat pentru George Doro-banțu și filmul său de debut *Elevator*, un antrenant „story” în numai două personaje (interpretate de Cristi Petrescu și Iulia Verdeș), una dintre cele mai plăcute surprize ale anului cinematografic 2008. Cel mai bun film de scurt metraj a fost considerat *Alexandra* de Radu Jude (un film sensibil și atașant), la concurență cu filmele studențești *Cucul* de Cecilia Felméri (Universitatea „Sapientia”), *Palmele* de George Chiper (UNATC) și cu filmul premiat peste hotare *O zi bună de plajă* de Bogdan Mustață. Regizorul Thomas Ciulei (un nume de nădejde al filmului național) a reputat premiul destinat celui mai bun film documentar pentru *Podul de flori*, aceasta deși, din punctul meu de vedere, documentarul regizorului Tudor Giurgiu *Nunți, muzici și casete video* echivalează cu descoperirea unui nou „continent” cinematografic, celelalte două filme nominalizate fiind *Constantin și Elena* de Andrei Dăscălescu și *Testimonial* de Răzvan Georgescu. A fost supus votului și cel mai bun film european dintre cele distribuite în România în anul 2008, laurii fiind cucerți de coproducția ceho-slovacă *În slujba regelui Angliei* de Jiri Menzel, celelalte filme nominalizate fiind coproducția germano-turco-italiană *De partea cealaltă* de Fatih Akin

78

și filmele franțuzești *În clasă* de Laurent Carter și *Persepolis* de Marjane Satrapi și Vincent Paronnaud. A fost acordat și un premiu al publicului (pentru filmul cu cel mai mare succes de box office în 2008), câștigător a fost filmul regizorului Sergiu Nicolaescu, *Supraviețuitorul* (cu 25.706 spectatori), el fiind urmat în top de *Restul e tăcere* (cu 21.431 de spectatori) și *Boogie* (cu 17.552 de spectatori).

Gala Premiilor Gopo a prilejuit și acordarea unor distincții speciale. Un premiu pentru întreaga carieră a revenit, de pildă, actorului Marin Moraru, a cărui filmografie – cu 24 de personaje marcante – cuprinde roluri antologice precum acelea din *Actorul și sălbăticiii*, *Operațiunea „Monstrul”*, *Faleză de nisip*, *Concurs*, *Cuibul de viespi* și a cărui carieră scenică este de-a dreptul impresionantă. Un

premiu pentru întreaga activitate a fost acordat și regizoarei Elisabeta Bostan a cărei bogată și exemplară carieră cinematografică a fost consacrată exclusiv tinerelor generații, cuprinzând filme memorabile precum *Veronica*, *Ma-ma*, *Sal-timbancii*, *Promisiuni*, *Unde ești copilărie?* sau *Zâmbet de soare*. Un premiu special a fost acordat și inginerului de sunet Andrei Pap, care, pe parcursul celor peste 40 de ani de carieră, a colaborat cu regizori din toate generațiile, de la Lucian Pintilie (alături de care a fost la șapte filme), Dinu Cocea, Manole Marcus, Geo Saizescu, Nicolae Mărgineanu sau Dan Pița până la Cristian Mungiu și Radu Muntean. Un premiu special a obținut și compania „Cinema-City”, pentru rezultate deosebite în susținerea cinematografiei din România.